

Sonja Ek-Johansson

Andreas Johansson

Utlåtande angående propositionen till ny lag för
avbytar-service STM 044:00/2016

13.6.2017

Till Social- och Hälsovårdsministeriet

Avbytar-service är den viktigaste sociala förmånen vi husdjursproducenter har. Tack vare den servicen får vi möjlighet att koppla av och komma bort från jobbet och på det sättet orka bättre med vårt fysiskt och psykiskt krävande jobb och därmed ge den bästa möjliga vården åt våra djur. Den nuvarande avbytarlagen har fyllt sin uppgift, problemen i dagens läge beror inte direkt på lagen utan på bristen av kunniga avbytare och till en viss del bristfällig administration.

Propositionen för den nya avbytarlagen innehåller vissa goda förslag, t.ex. sänkta avgifter, en större mängd lediga dagar och det att anställda inte längre minskar på semesterrätten. Tyvärr innehåller den också saker som inte främjar vårt orkande.

Att semesterrätten blir gårdsvis är ett av dessa problem. Man hävdar att den nya lagen ska vara rättvis och jämlik för alla, men hur uppfylls detta om semestern inte längre är en subjektiv rätt? Om semestern blir gårdsspecifik skulle alla företagare tvingas ta ledigt på samma gång. I praktiken skulle detta betyda i ett två personers företag, att den ena har ledigt medan den andra är tvungen att vara hemma och övervaka att allt fungerar och därmed gå miste om sin semester. Så länge inte landskapet kan garantera tillräckligt många kunniga avbytare i sin tjänst, kan inte ett dylikt förslag gå igenom eftersom en avbytare inte kan sköta båda företagarnas arbetsandel utan för två företagare krävs det också i framtiden två avbytare. Om man därtill lägger till det, att vi som företagare först tvingas vara borta tillika från gården och på grund av det blir det övertidstimmar åt avbytarerna som vi måste betala ett marknadsmässigt pris för, undrar man storligen var rättvisheten i detta förslag finns? I propositionen sägs det att man med hjälp av gemensam semester ska öka antalet heltidsanställda avbytare, men tillika minska den totala mängden avbytare. Hur skall man då lyckas få fram tillräckligt många avbytare då det inte ens i dagens läge finns tillräckligt av dem. En ekvation som inte går ihop. Att man dessutom planerar ge semesterrätt åt personer som inte jobbar heltid på gården ökar ytterligare behovet av flere avbytare. Semesterrätten är och bör förbli en förmån för endast heltidsproducenter. Jobbar man bara deltid på gården, har man i praktiken ett annat jobb varifrån man redan får semester. Ytterligare ett argument som är emot en gårdsvis semester är det att avbytarerna inte kan åläggas att sköta våra registreringsuppgifter som lagen kräver. Förutom att man inte kan kräva att avbytarerna kan rent konkret sköta administrativa uppgifter, är det också frågan om våra sekretessbelagda uppgifter som inte angår utomstående personer.

En annan sak som kommer att skapa problem är beräkningsgrunderna för arbetstiden per gård. Man kan inte dra alla gårdar under samma kam och utgå ifrån en schablonmässig beräkning av arbetstiden. Trots att djurenheterna kan vara de samma är det stor skillnad på arbetsrutinerna och tidsåtgången gårdar emellan. En schablonmässig uträkning kommer i värsta fall att leda till att avbytarerna får för snäva arbetstider och därmed ökar risken för vanvård av djuren.

Inte heller det nya sättet att beräkna kostnaden för vikariehjälp är rättvis. Det nuvarande systemet att räkna ut kostnaden utgående från arbetsinkomsten är det mest rättvisa systemet för där tas i beaktande andelen jobb som personen som ansöker om vikariehjälp gör på gården.

Ur ett djurskyddsmässigt perspektiv kan man också ifrågasätta förslaget över begränsningen av övervakningsbesök och beredskapstid. Om gårdens alla företagare tvingas på semester tillika, bör det inte finnas några som helst restriktioner i frågan om övervakning och beredskapstid, utan avbytaren ska vara i beredskap hela den tiden företagarna är på semester. Det är det enda sättet man kan försäkra sig om att djuren sköts på bästa möjliga sätt och automatiken fungerar som den ska. Företagarna ska inte heller straffas med marknadsmässiga avgifter för övervakningsbesök om lagen tvingar företagarna att ta ledigt tillika.

Företagarna bör i framtiden också ha rätt att tacka nej eller byta avbytare utan att missa sin semester. Om företagen inte är nöjda med det arbete som avbytaren gör i ladugården, måste det vara möjligt att byta avbytaren förutsatt att det finns andra lediga avbytare att ta till. Avbytaren bör också få en skolningsdag där man går igenom gårdens arbeten då avbytaren kommer till gården för första gången och den här dagen får inte tas från årssemestern, däremot kan man använda sig av extra avbytarhjälp och betala en timdebitering för skolningen.

Som en slutsats föreslår vi att man slopar den gårdsvisa semestern och håller kvar kravet över att företagen ska ha husdjursskötsel som huvudsyssla för att vara berättigad till avbytning också i framtiden. Däremot kan man ge möjlighet åt gårdar att välja en gemensam avbytning och sporra gårdar till detta genom att öka på antalet semesterdagar till 31 åt dem som övergår till detta system och hålla kvar 26 dagar hos de gårdar som vill behålla sin subjektiva rätt till semester. För att minska på kostnaderna ska man inte ge semesterrätt åt deltidsproducenter. För att säkerställa en god kvalitet på avbytararbetet också i framtiden bör man hålla kvar de gårdsvisa beräkningarna på arbetstid. Detta ger mera arbetsro åt avbyterna.

Pargas den 13 juni 2017

Sonja Ek-Johansson och Andreas Johansson

Mjölksproducenter

Sonja Ek-Johansson

Lausunto koskien esitystä uudeksi lomitustaiksi

Andreas Johansson

STM 044:00/2016

13.6.2017

Sosiaali- ja terveysministeriölle

Lomitusjärjestelmä on kotieläintuottajien tärkein sosiaalietuus. Sen avulla pääsemme irtaantumaan töistä ja sitä mukaan jaksamaan paremmin tässä fyysisesti ja henkisesti raskaassa työssä ja takaamaan parhaan mahdollisen hoidon meidän tuotantoeläimille. Nykyinen lomitusk laki on ollut toimivuudeltaan hyvä, ne ongelmat jotka ovat tänä päivänä ajankohtaisia johtuvat lähinnä osaavien lomittajien vähyydestä ja osittain myös puutteellisesta hallinnosta.

Esitys uudeksi lomitustaiksi sisältää monia hyviä asioita, esimerkiksi alennetut hinnat, suurempi määrä lomituspäiviä ja se että palkattu työvoima ei enää estäisi lomituksen saantia. Valitettavasti esitys sisältää myös asioita jotka eivät edistä meidän työssä jaksamista.

Tilakohtainen loma-oikeus on yksi näistä ongelmista. Esityksessä sanotaan että uusi laki olisi oikeudenmukainen ja samanvertainen kaikille, mutta miten tämä toteutuisi jos loma-oikeus ei enää olisi subjektiivinen oikeus? Esityksen mukaan kaikki yrittäjät tilalla tulisi pitää lomansa samanaikaisesti. Käytännössä tämä tarkoittaisi kahden henkilön yrityksessä sitä, että yksi yrittäjä pitäisi lomaa kun taas toinen yrittäjä olisi kotona valvomassa että kaikki toimii ja täten tämä yrittäjä jäisi ilman lomaa. Niin kauan kun maakunta ei pysty takaamaan riittävää määrää osaavia lomittajia tämä esitys ei saa mennä läpi koska myös tulevaisuudessa kahden henkilön yritys tulee tarvitsemaan kahta lomittajaa. Kun tähän vielä lisätään se ehdotus että yrittäjän on pakko maksaa markkinahinta lomittajan ylityötunneista, jotka juhtuvat siitä että kaikki yrittäjät joutuvat olemaan lomalla yhtäaikaan, on oikeudenmukaisuus tästä esityksestä kaukana. Esityksen tavoite on lisätä kokoaikaisten lomittajien määrää, mutta samalla vähentää lomittajien kokonaismäärää. Miten tällä tavoitteella pystytään takaamaan riittävä määrä lomittajia kun heitä on nyt jo liian vähän? Täysin mahdotonta. Myös selisää lomittajien tarvetta, että esityksen mukaan henkilöt jotka eivät ole tilalla kokopäiväisesti töissä tulisivat saamaan täyden loma-oikeuden. Loma-oikeus on nyt ja tulisi vastaisuudessakin olla pelkästään kokopäiväisillä kotieläintuottajilla. Edellämäinittujen seikkojen ohella myös se että lomittajia ei voida pakottaa tekemään tuottajien rekisteröinti-ilmoituksia lomien aikana puoltaa sitä että esitys ei mene läpi. Tämä olisi liian iso vastuu lomittajille.

Esityksen mukaan työaikojen laskentaperusteet tulisivat yhtenäisiksi. Teoriassa hyvä ratkaisu, mutta käytännössä mahdoton koska tilat eroavat toisistaan niin työrutiineissa kuin työajan menekissä. Vaikka kahdella tilalla olisi sama määrä kotieläinyksiköitä voi tilojen välinen työtuntien määrä vaihdella paljon. Yhtenäiset työajat voivat pahimmassa tapauksessa johtaa liian pieniin työtunteihin lomittajille ja se taas johtaa eläinten huonoon hoitoon.

Myös sijaisavun maksuperuste yhtenäistetään esityksen mukaan. Nykyinen tapa jossa huomioidaan yrittäjän työtulo on oikeudenmukaisempi koska siinä otetaan huomioon yrittäjän työmäärä tilalla.

Jos esitystä katsoo eläinsuojelulliselta kannalta on ehdotus varallaolon ja valvontakäyntien rajaamisesta kyseenalainen. Jos yrittäjät pakotetaan pitämään lomansa samanaikaisesti mitään rajoituksia ei tulisi olla vaan lomittajan tulee olla varalla koko lomituksen ajan. Se on ainoa tapa jolla pystytään varmistamaan eläinten asiallinen hoito sekä automatiikan toimivuus. Yrittäjiä ei myöskään tule rangaista markkinahintaisilla valvontakäynneillä, jos yrittäjät lain mukaan pakotetaan pois yrityksen toiminnasta.

Yrittäjällä tulee myös tulevaisuudessa olla oikeus kieltäytyä tai vaihtaa pois hänelle tarjottu lomittaja ilman että häneltä otetaan pois lomitus. Jos ei yrittäjä ole tyytyväinen lomittajan työhön, tulisi yrittäjällä olla oikeus vaihtaa lomittajaa mikäli sellainen on saatavilla. Lomittajalle tulisi myös suoda yksi koulutuspäivä kun hän tulee uudelle tilalle. Tämä päivä ei saa olla vuosilomapäivä mutta tähän voisi käyttää maksullista lomitusta.

Loppupäätelmänä ehdotamme että lomaoikeus säilyy subjektiivisena ja siihen sisältyy vaatimus siitä että lomaoikeutettu on kokoaikainen kotieläintuottaja. Tiloille voi antaa mahdollisuus valita tilakohtainen lomitus ja kannustaa heitä siihen nostamalla lomapäiviä 31 päivään ja pitää lomapäivät 26 päivässä heillä jotka valitsevat subjektiivisen lomaoikeuden. Jos kuluja halutaan karsia tulisi lomaoikeus antaa vain kokoaikaisille tuottajille. Jotta lomittajilla säilyisi työrauha tulisi työajat laskea tilakohtaisesti. Tämä on ainoa tapa taata tarpeeksi työaika lomittajille ja sitä kautta paras hoito eläimille.

Parainen 13. kesäkuuta 2017

Sonja Ek-Johansson

Andreas Johansson

Maitotilayrittäjät